

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta 13 —
četrt 6 — 50
mesec 2 — 20

V upravnštvu prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta 10 —
četrt 5 —
mesec 1 — 70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnino in ispravo
sprejema upravnštvu v
Kato Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I., 17.

Izhajavašek dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 90.

V Ljubljani, v ponedeljek 21. aprila 1902.

Letnik XXX.

Govor posl. Žitnika.

(V drž. zboru dne 15. aprila.)

Celje.

Visoka zbornica! Dovolite, da najprvo kratko odgovorim na besede prevzvišenega g. ministerskega predsednika, katere je zadnji tork izgovoril glede celjskega vprašanja.

Dotične besede so na levi visoke zbornice vzbudile živahne ugovore. Iz tega pa nikakor ne sledi, da je morda slovenski narod zadovoljen z mislijo g. ministerskega predsednika. Nasprotno: Slovenci se nikakor ne moremo sprijazniti s stališčem visoke vlade v tem vprašanju. (Pritrjevanje.)

Gospod ministerski predsednik je namreč izjavil, da glasovanje dne 21. sušca na stvari sami ni prav nič izpremenilo. Ta trditev je nas morala opravičeno iznenaditi, ker glasovanje 21. sušca je v istini na stvari sami mnogo izpremenilo.

Prvič je zbornica odobrila postavko v proračunu za nemško-slovensko nižjo gimnazijo v Celju. Drugič je zbornica odklonila Stürgkhovo resolucijo in s tem izrekla, da niti govora ni o tem, da bi se nižja gimnazija v Celju opustila.

Iz tega pa mora visoka vlada za-se izjaviti ustavno dolžnost, da ne daje obstanka te gimnazije in ga tudi ne pusti omajati.

Zato povemo visoki vladi: Mi smo dne 21. sušca zmagali v javnem, poštenem parlamentarnem boju in si zmage ne pustimo kratiti.

Ako pa se visoka vlada morda boji, da bi vsled tega trpelo parlamentarno delo, potem naj ne prezre, da more parlamentarno delo motiti tudi ta stran visoke zbornice in ne samo leva.

Zato ne tirajte slovenskega naroda v tako pozicijo, da bi moral uporabiti najsrajnejša sredstva. (Živahno odobravanje.)

Gospod ministerski predsednik je sicer rekel, da mi Slovenci sami nismo veseli te gimnazije. Jaz ne vem, odkod je g. min. predsednik dobil to sporočilo. Jaz moram le konstatovati, da je bil slovenski narod vesel te gimnazije, da se veseli tega učnega zavoda in se ga hoče tudi v bodoče radovati.

Nočem in pri tej priliki tudi ne smem obširneje odgovarjati na izvajanja g. min. predsednika, ker smo že v razpravi o ljudskih šolah. Dovolj je, da sem označil ono stališče, katero mi zagovarjamo in je tudi samo ob sebi umevno. To sem moral storiti z ozirom na znane spletke v zadnjih dneh, da še enkrat v imenu tovarišev jasno, odkrito in odločno označim našo stališče. (Pritrjevanje.)

Naloga ljudske šole.

Visoka zbornica! Prevzel sem nadalje jako sitno, pa tudi nevhvaležno nalogo, da vorim o ljudski šoli. Govorim torej, oprosite, ako bodem govoril tudi o stvareh, o katerih se je v tej zbornici že večkrat govorilo. Gotovo ni prijetno, ako treba poslušati že stare stvari. Toda tudi nam ne pravilja veselja, ako moramo vedno ponavljati stare pritožbe. Vendar je moja dolžnost, da ponovim vsaj nekatere pritožbe. Ko bi molčali, mogla bi javnost in vis. vlada sklepati, da smo morda zadovoljni z ljudskimi šolami v slovenskih pokrajinah, ali da je opešala moč našega naroda v boju za dragocene koristi in da smo ustavili svoje skromne in pravične zahteve. (Pritrjevanje.) In sedaj k stvari!

Naloga ljudske šole je v smislu zakona

in zdrave pedagogike, da vzgaja otroke versko-nravno, da razvija in pospešuje njih duševno delavnost, da jih soznani s potrebnimi elementarnimi vednostmi in ročnostmi za nadaljno izobrazbo ter ustvari trdno podlago za vzgojitev vrlih državljanov in ljudi. Šolski in učni red pa še dostavlja: »Namen vsake mladinske vzgoje je odkrit in plemeniti značaj. V ta namen mora učitelj posebno paziti na lepo нравno vedenje mladine, vzbujati in utrjevati čustvo dolžnosti in časti, vzajemnosti, uljudnosti in ljubezni do domovine.«

Ljudska šola je sicer zadnja desetletja jako napredovala, vendar pa se vsiljuje prepričanje, da se polaga največ važnosti na znanje in ročnosti in da se nekako prezira naloga vzgoje. V času pa, ko pešajo vera in нравnost, čustvo za pravičnost in avtoriteto, ko se vedno groznejše razvijajo socialne nevarnosti za državo in družbo in ko so onemogle vse policijske naredbe proti rastočim zlom, je naloga ljudske šole, da več stori za vzgojo značaja in srca. (Pohvala.)

Prosim pa, da nam v tem oziru ne podtikate namenov, katerih nimamo in ne moremo imeti. Mi želimo in zahtevamo, da se vprašanje versko-nravne vzgoje v ljudski šoli presoja po pravih namenih, katere mi v istini gojimo, a ne po onih, ki se nam krivo podtikajo.

Četudi ne soglašamo v političnih vprašanjih, v eni točki moramo biti edini, da namreč ljudska šola razliva luč prave kršč. omike čez vse narode, da z zdravim vzgojo ogrevaj srca za dobro in plemenito ter vspodbujaj moči za skupno delo v duševni in gmotni blagor domovine. Če smo enkrat v tem edini, potem se zjasnijo pojmi in bode, kakor upam in želim, tudi mogoče, vspešno rešiti preporna politična in narodna vprašanja. Seveda, vsega ljudska šola sama ne more doseči. Treba je, da vzajemno delujejo družina, šola in cerkev, pa tudi tisti ki vplivajo na javno mnenje.

Gospodarsko vprašanje.

Prezreti pa tudi ne smemo gospodarske strani tega vprašanja. Meni se vedno dozdeva, da so državni zakon za ljudske šole ustvarili preveč lahkomišlno. Prvič je uprava preokorna; krajni, okrajni in deželni šolski svet so prevelik upravni stroj. Okrajni šolski nadzorniki so tako preobloženi z raznimi birokratskimi posli, da jim preostaje jako malo časa za potrebno nadziranje šol. Mogoče, da ima stalno nameščenje okr. šolskih nadzornikov tudi svoje slabe strani, kakor je naglašal že prvi govornik v tej razpravi. Vendar sodim, da govore jako važni razlogi za stalno nameščenje okr. šolskih nadzornikov. V tem oziru je tudi kranjski dež. zbor opetovano sklenil resolucije.

Dalje omenim, da si je država glede ljudske šole prisvojila vse pravice, toda bremena je zvrnila na dežele in občine, katere v tem oziru navzlic najboljši volji ne morejo izvrševati svoje naloge. Učiteljstvo toži še v mnogih kronovinah, da je slabo plačano in da ga tarejo gmotne skrbi. Na drugi strani pa zopet kmečko prebivalstvo je pod raznimi bremenami, izmed katerih šolska bremena niso najmanjša in še vedno naraščajo.

In zato prav veselo pozdravljam resolucijo g. poslanca dr. pl. Fuchsa, ki je tiškana kot prva v poročilu in se glasi: »C. kr. vladi se naroča, da primernim potom prepusti deželam potrebna državna sredstva, s katerimi bodo mogle dežele zmagovati rastoče stroške za ljudske šole.«

Dalje je tudi splošen glas, ljudska šola bodi praktična za kmečko prebivalstvo in v tem oziru naj goji več pouka v kmetijstvu. Gospoda moja! Res se večkrat čujejo glasovi, da je ljudska šola premalo praktična za deželo, ker je ustvarjena po enem kopitu za mesta in kmete. Ako se v tem oziru zboljšajo razmere, potem utihnejo tudi pritožbe. Zato z veseljem pozdravljam tudi peto resolucijo, ki jo je sprožil tovariš g. Povše. Ta se glasi: »C. kr. vlada naj na učiteljskih pripravnicah za naravoslovne predmete uporablja v poljedelstvu izvežbane učne moči. Kjer pa je to sedaj nemogoče, naj po možnosti namešča za kmetijski pouk poljedelske veščake.«

Nočem o tem dalje govoriti, marveč vladi le priporočam, da upošteva te želje.

Učni jezik.

Govoriti moram nekoliko obširneje še o eni točki, kateri se žal v tej zbornici vedno nasprotuje. Ako namreč hoče šola z uspehom vzgajati, potrebuje potrebnega sredstva, in to je poleg veronauka, zgodovine in domovinoznanstva pouk v materinskem jeziku. Središče tega pouka je berilo. To otroka šele seznani z njegovim materinskim jezikom, vzbudi in okrepi plemenita čustva, zjasni mu misli ter voljo obrača na dobro.

Ljudska šola brez ljudskega jezika je spaka. Ako hočete skrbeti za omiko ljudstva, dajte mu najprvo ljudsko šolo z njegovim jezikom. (Tako je!) V vseh državah in pri vseh narodih je to samo ob sebi umevno, le v Avstriji še ni prodrlo to edino pravo načelo.

Mnogo se zahteva od naše ljudske šole. To pa je le tedaj mogoče doseči, ako se mladina poučuje v onem jeziku, ki ga razume, v katerem se ji razvijajo pojmi življenja. Pouk v materinskem jeziku je torej največjega pomena tudi za vspešno vzgojo, česar mi menda ni treba šele dokazovati.

To načelo priznava tudi državni zakon. Saj pravi člen XIX. drž. tem zakona v odstavku 3: »V deželah, koder prebiva več narodnostij, morajo biti javne šole tako uravnane, da vsaka teh narodnostij dobi potrebna sredstva za izobrazbo v svojem jeziku in da se ne sme nobena siliti, naj se nauči tudi drugega deželnega jezika.«

Ta splošna določba bi morala v prvi vrsti veljati za ljudsko šolo. Može, ki so leta 1867 sklenili ta zakon, so bili gotovo v veliki večini čisto nemške krvi.

Visoka zbornica! Jaz javno priznam, da mi Slovenci nismo nasprotniki nobenemu kulturnemu jeziku, gotovo ne nemškemu in italijanskemu. Praktične razmere med Slovenci celó zahtevajo, da so omikani krogi — in to naglašam — popolnoma zmožni nemškega jezika.

Toda elementarne ljudske šole bi vendar ne smele biti čisto jezikovne šole, kakor je to, žal, še mnogokje v slovenskih in hrvaških krajih. Zato ni naša krivda, ako morajo slovenski poslanci že leta in leta naučno upravo opazarjati na te kričeče nedostatke. Mi se gotovo ne bojujemo lehkomišlno za slovensko ljudsko šolo v slovenskih pokrajinah, ampak z ono zmernostjo, kakoršne doma javno mnenje večkrat ne odobruje.

Naše zahteve na šolskem polju so bile z ozirom na obstoječe razmere in gledé na takozvane državne koristi vedno skromne in poblehne, toda povsem opravičene. Tudi jaz s svojim govorom nočem olja vlivati na ogenj, temveč hočem v imenu svojih so-

mišljenikov le stvarno in mirno pojasniti razmere ljudskih šol v nekaterih slovenskih pokrajinah. (Dalje prih.)

Obnovitev trozveze.

Iz Berolina dohaja dunajskim listom vest, da je imelo zadnje Bülowo potovanje povoljen vspeh v zadevi obnovitve trozveze. Dogovorjeno je bilo mej Prinettijem in grofom Goluhovskim o vseh načelnih vprašanjih, in je torej vsa zadeva rešena, če ravno dotične predloge še niso parafirane in podpisane. Trozveza se obnavi po enakim pogoji in določbami, kakor je bila doslej v veljavi, in tudi za enako dobo let. — Vse torej kaže, da se vlada brzkone ni ozirala na opravičene zahteve avstrijskega parlamenta.

Bolgarija se opravičuje.

Oficijalna Agence Telegr. Bolgare javlja: V zadnjem času so se z gotove strani s posebno marljivostjo razširjale napačne in tendenciozne vesti o delavnosti makedonskega odbora in stališču bolgarske vlade nasproti temu odboru. Tako se mej drugim trdi, da je bilo razdeljenih v državnih orožarnah med Makedonce veliko število pušk zistema Carnisset. Pušk tega zistema pa v Bolgariji sploh ni. Nadalje se govori, da je bolgarska vlada tolpo, ki so je razpršile turske čete, oborožila s puškami Gras-ovega zistema. Tudi takega orožja ni v bolgarskih skladiščih, ta zistem je uveden edino le v Črnogori. Neresničnost teh vesti dokazuje pa še posebno okolnost, da se zasledujejo in aretirajo agentje makedonskega odbora, ko se jim dokaže nezakonito dejanje, ter da je vlada zapretila makedonskemu odboru v Zofiji, da ga takoj razpusti, če bo zakrivil taka dejanja. Konečno pravi vlada, da je v vseh obmejnih okrajih prepovedala prodajo orožja ter se je po naročilu policijskega prefekta v Zofiji in okolici zaplenilo veliko število orožja. V oči gled tem odredbam je popolno neuteemeljena vsaka trditev, češ da vlada iz državnih zalog oborožuje makedonske vstake čete. — Kdove, če bodo vsi dotični krogi verovali tej vladni izjavi, ker jim nikakor ni jasno, odkodi bi se mogli vstaši preskrbeti z vsemi vojnimi potrebščinami.

Razmere v Belgiji.

Položaj v belgijskem kraljestvu se je po znanem sklepu poslanske zbornice že znatno zboljšal, ker so uvideli vsi količjak trezno sodeči voditelji, da se s silo res nič ne opravi. Delavska stavka se z malimi izjemami danes konča in delavci bodo pričeli delati pod prejšnjimi pogoji. Ta sklep bruseljskega osrednjega delavskega vodstva pozdravljajo posebno razni liberalni krogi, ki so bili vsled stavke najbolj oškodovani. Pravijo namreč, da bi ravno stavka zelo ovirala ugodno rešitev zahteve po premembi volivnega reda in ustave. Tej misli so dosedaj nasprotni poleg zagrizenih socialističnih vodij le še radikalni liberalci, ki so iz gotovih razlogov podali rogoviležem vsa sredstva za revolucijo, mende, da bi imeli od nje sami največje koristi.

Vkljub temu se pa napetost še ni popolno polegla. V občinskih zastopih, kjer imajo večino socialisti in liberalci, se sklepajo adrese na kralja, naj s svojo besedo poseže vmes in napravi mir. Taki adresi sta se sklenili v Antverpnu in v bruseljskem predmestju Schaerbeeku. — V Lüt-

tihu je na nekem shodu govornik zaklical demonstrantom: »Mirujte še nekaj dni; če kralj ne bo posredoval, potem naj stori vsak, kar hoče«. — Stavkujoci so dobili posebno velike podpore iz Nemčije. Ondotna soc. demokracija jim je obljubila pet pošiljatev po 10.000 mark.

Krvava bitka se je vršila v soboto v Loewenu. Demonstrantje so se spoprijeli s policijo in mešč. gardo pred hišo zbora. predsednika. Streljalo se je na obeh straneh. Ubitih je bilo 8, ranjenih 17 oseb. Z druge strani se pa zopet javlja, da se stavka po zadnjem sklepu v zbornici še vedno širi in da stavka sedaj že 400.000 delavcev. Ta vest je odločno pretirana, ker je bilo poprej v stavki k večjemu 200.000 delavcev, a so mnogi že šli na delo.

Nemške zahteve.

Povodom pogajanj mej vl. do in strankami glede dovolitve podpor praškemu mestu so prišli, kot znano, tudi Nemci s svojimi zahtevami. Poleg celga milijona kron, ki ga zahtevajo za razna nemška mesta, se nahaajajo za Stajersko in Koroško tudi naslednji postulat: Gradec mora dobiti novo justično poslopje in novo gimnazijo. Celje nemško obrtno šolo, Celovec pa popolno nemško učiteljsko. O nujni potrebi teh zavodov so kajpada popolno prepričani samo — Nemci.

Iz brzojavk.

Volitev trgovskih uslužbencev na Dunaju. Liberalni listi vedo poročati, da je namestništvo zavrnilo odlok magistrata proti izvolitvi soc. dem. odbora. — Ogrski trgovski minister Horanszky umrl je v soboto ob pol 10. uri zvečer. Rojen je bil leta 1838 v Eclavi. V parlament je prišel leta 1872 in se pridružil Deakovi stranki. Trgov. minister je postal 4. marca letos kot naslednik Hegedusa. — V poslanski zbornici prideta še mej budgetno razpravo na vrsto zakona o davku na vožne karte in pocenjenju živinskih soli. — Krüger za mir? Neka doslej nepotrjena vest javlja, da se Krüger strinja s pogoji, ki so jih sprejeli delegatje v Južni Afriki. — Kriza v Norvegiji. Sostavo novega kabineta je prevzel državni minister Plehr. — Novoruski notranji minister pl. Plehwe je rojen l. 1848 in je bil že kot senator pomočnik notranjega ministra. Časopisje pravi o njem, da je prijatelj Durnowa in Pobjedonosceva ter velik nasprotnik židov, Nemcev in pa dijakov-nemirnežev. — Vojni minister Krieghammer se je že povrnil z dopusta. Tozadevne vesti so bile torej prezgodnje. — Grško pravoslavni srbsko-narodni cerkveni kongres se snide 8. junija v Karlovcu. — Vladajočiknez Henrik Reuss Greiz umrl je v soboto zvečer v Greizu.

Cerkveni letopis.

Slovesna tridnevna v uršulinski cerkvi.

Krasen je bil četrti govor o delovanju uršulink. Govoril je pred g. P. Emil Volbert D. J. Nevesta Kristusova sprejme pri vstopu v red mirtov venec; odpove se svetu, daruje pa se popolnoma Bogu, svoje premoženje, svojo voljo, samo sebe izroči Zveličarju. Zato pa prejme nebeški mir, ki je vreden več kot milijoni zlata, zato pa je deležna čudovitega blagoslova pri vsem svojem delovanju. Poleg slave božje skrbi edino le za zveličanje neumrjotih duš. Vestno in temeljito poučuje gojenka v slovstvu in zgodovini, v matematiki in fiziki, a v izobraženi mladini hoče pred vsem ohraniti lepo, čisto dušo. Molitev vsega samostana se strinja v prošnji: Bog daj blagoslov vzgoji, molitev vsega samostana prosi zmage bivšim gojenkam v boju s strastmi, v boju s hudobnim svetom. Zato je srečno mesto, ki ima v svoji sredini take učiteljice in vzgojiteljice, srečni otroci, ki se tukaj vzgajajo, srečni stariši, ki imajo svoje hčere v tako dobrih rokah! Redovnicam pa se premeni po končanem sedanjem življenju mirtov venec v zlat venec nebeške slave.

Vrhunec slavnosti je bil apostolski govor presvetlega knezoškofa dr. A. B. Jegliča o delovanju sv. Duha v redovnih, zlasti v uršulinskem redu. Sv. Duh vodi sv. katoliško cerkev, ko sestavlja in potrjuje pravila redovom. Sv. Duh vzbuja ustanovnike samostanov, sv. Duh daje poklic, da se napolnijo samostani in prično

s svojim blagonsnim delovanjem. Za delovanje v redu je treba posebne božje pomoči; redovnice jo dobe kot plačilo zato, da so se posvetile Bogu z obljubami. Pa tudi v redu se je potreba neprestano boriti in bojevati, da se srce očisti in gori edino za Boga. Milost sv. Duha doseže to v redovnicah, ki potem lahko izpolnjujejo svoje dolžnosti in se posvete neprestanemu delovanju v čast božjo in blagor bližnjega.

Takemu delovanju daje Bog uspeh, uršulinkam torej vseh pri vzgoji in pouku; daje jim vnani vspeh — ravno za dvestoletnico so dobile pravico javnosti svoje mu učiteljske in s tem lepo priznanje z najvišjega mesta — daje jim notranji vspeh: v gojenkah in učenkah začne krpko delovati milost božja, da se vrlo vzgajajo za naravni in nadnaravni namen. — Kakor sv. cerkev, tako vodi sv. Duh tudi redove do zmage; čim huji so boji, tem večja je pomoč sv. Duha, tem lepša končna zmaga. (Konec sledi.)

Narod slovenski!

Letos, ko se je vsa slovenska domovina v lepi slogi zavzela za najvišjo šolo, za slovensko vseučilišče, hočejo naši nasprotniki brezpogojno zatreti še celo naše srednje šole, zlasti celjsko slovensko gimnazijo. Kljub naporom naših poslancev in kljub jasno izraženi volji večine ljudskih zastopnikov cele Avstrije rujejo sovražne sile ravno sedaj z vso silo na tihem zoper ta slovenski zavod.

V trenutku, ko je ves slovenski narod ene misli, da se ne smemo brez boja udati sovražnemu navalu, oglasil se je iz narodnih vrst glasen klic, da ustanovimo v Celju za dijake slov. gimnazije »Dijaški dom«, s katerim utegnemo najzanesljivejšo zagotoviti obstoj slovenske celjske gimnazije. V Celju, ki stoji na slovenskih tleh sredi popolnoma slovenskega ozemlja, postavili so naši sovražniki za nemčurske in odpadniške nemške gimnazije »Studentenheime«, kateri se vzdržuje z davki v dobri tretjini slovenske dežele in za katerega so se nabirali in se še nabirajo denarni doneski po vsej Avstriji in Nemčiji.

Ali bi ne bilo naravno, da se združi tudi vsa slovenska domovina v ta namen, da z dejanjem pokaže, koliko ji je za obstanek slovenske gimnazije v Celju, v tem kulturnem sredšču stajerskih Slovencev, kateremu Slovenci ne smemo nikdar priznati izključno nemškega značaja! Ali ne dokažemo Slovenci svoje odločne volje za nadaljnji povoljni razvoj celjske gimnazije na najlepši in najizdatnejši način, ako vsak po svojih močeh z denarnimi prispevki omogočimo ustanovitev »Dijaškega doma« v Celju, predno se našim sovražnikom posreči slovensko gimnazijo odpraviti.

Ustanovilo se je v Celju društvo za nabiranje denarnih prispevkov za »Dijaški dom«. Mnogi odlični rodoljubi darovali so že izdatne vsote, ki pa žalibog še ne zadostujejo. Zato smo se obrnili mi slovenski akademiki, ki v borbi za slovensko vseučilišče najbolj občutimo tudi nedostatke srednjega šolstva zlasti na Stajerskem, s pozivi na vse znane nam rojake, da blagovolijo vsak po svojih močeh prispevati za ustanovitev »Dijaškega doma« v Celju. Imena vseh darovalcev zapisala se bodo v spominsko knjigo »Dijaškega doma«, ter objavila tudi v slovenskih listih. Imena ustanovnikov, ki plačajo najmanj 200 K, zabeležila bodo se pa v večem spomin na borbo Slovencev za celjsko gimnazijo leta 1902 z zlatimi črkami na spominski plošči.

Pozivamo torej še enkrat potom slovenskega časopisja vse rojake, katerim je za naš napredek na polju narodnega šolstva, da pokažemo to svojo željo ne samo z mnogimi besedami, ampak tudi z odločnim blagim dejanjem. Spominjajmo se pa, da dvakrat da, kdor hitro da, ter se podvzajmo, da ne zamudimo pravega trenutka! Nemudoma torej na delo za »Dijaški dom« v Celju!

Vsi denarni prispevki naj se pošiljajo naravnost na naslov: »Dijaški dom« v Celju. Gradec, 20. malega travna 1902.

Akademski agitacijski odbor.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. aprila.

Župnik Janex Babnik †. Umrl je včeraj 20. aprila č. g. Janex Babnik, župnik v Toplicah na Dolenjskem. Pokojnik je bil rojen v Št. Vidu pri Ljubljani 22. dec. 1836, v mašnika posvečen 29. jul. 1860 ter je služboval kot kapelan v Št. Lovrencu ob Temenici, v Žužemberku, v Št. Jerneju in Dolenji vasi. Od l. 1873 do 1883 je bil župnik v Soteski, odlej pa v Toplicah. Svoj čas je bil tudi predsednik katol. političnega društva za Dolenjsko. Pogreb bo v torek, 22. aprila ob 4. uri R. I. P.

Občinske volitve v Ljubljani. Ob velikem dolgočasju so se vršile danes obč.

volitve v Ljubljani za III. razred. Katoliško-narodna stranka se jih ni udeležila. Od 2383 volivcev je prišlo na volišče 667 volivcev in so dobili kandidatje lib. stranke skupno s pooblastili: Dimnik 503, Kenda 507, Proseno 502, Vidmar 500, Turk 498 glasov. Od kandidatov socialne demokracije — soc. dem. niso imeli pooblastil — so dobili Dachs 153, Pavliček 153, Mlinar 150, Koman 144, Kralj 142. Doma je ostalo 1616 volivcev. Nekaj glasov je bilo razcepljenih in so dobili posamezne glasove Tosti, Kunčič, Erzín, Vospernik, Umek, Bizjak Ivan, Iv. Mohar, Gorše Ivan, Hauptman Ad., Ed. Tavčar, Peck itd. Lani je bilo v III. razredu 2117 glasov in je bilo oddanih 649 glasov. Dobili so liberalni kandidatje pa od 528 do 546 glasov, socialno-demokratski pa od 85 do 103 glasov.

Osebnosti. Fml. pl. Chavanne se je sinoči vrnil iz Gradca. — Centralna komisija za umetnost in historijske spomenike je dovolila 400 K subvencije supletu g. Komatarju za arhivalne preiskave. — Novim mestnim inženirjem v Gorici je imenovan neki Bresadola, južni Tirolec. — G. M. Sankoviču v Buzetu je umrla omožena hči. — Služba poštnega odpravitelja v Prestraneku je podeljena g. Fr. Dekleva.

Odlikovanje. Minulo nedeljo točno ob 11. uri dopoldne vršilo se je v uradnih prostorih tukajšnjega državnega pravdnštva pred okusno okraščeno podobo Njeg. Veličanstva cesarja odlikovanje gospoda oficijala Lindtnerja s zlatim zaslužnim križcem v navzočnosti gospodov uradnikov in njegove ožje obitelji. V jedernatem, uprav. mojsterskem nagovoru omenil je gosp. državni pravdnik Fr. Trenz razne zasluge gospoda odlikovanca, ter med drugim tudi naglašal, da naj bode to odlikovanje ob enem tudi ponos celemu uradu. Zaključil je svoj lepi govor s trikratnimi slava-klici cesarju in g. Lindtnerju nato lastnoročno pripel na prsi zlati zaslužni križec. Gospod Lindtner se je vidno ginjen s toplimi besedami zahvalil za to njemu izkazano čast, a ob enem prosil, da se naj ta njegova zahvala poroča na Najvišje mesto. S ponovljenimi trikratnimi slava-klici cesarju končala se je ta prelepa slavnost. Tudi mi zaključimo: Gosp. Alojzija Lindtnerja naj Bog ohrani še mnoga leta!

Koncert pevskega društva »Smetana« iz Plzna, kateri je že napovedan za časnikaški shod, se bo vršil na binkošno soboto zvečer. Predvčeranjim je bil v Ljubljani g. prof. Kubeš, ki se je glede tega že dogovoril. Zeleti je, da se slovensko občinstvo številno udeleži te glasbene prireditve. Pevala se bodo češke pesmi.

Volitev v okrajno bolniško blagajno ljubljansko za III. mestni oddelek, v katerem je bila prvotna volitev razveljavljena, se vrši 27. t. m. od 8. do 11. ure dopoldne v pisarni boln. blagajne na podlagi imenika volivcev po stanji z dne 31. marca.

Reprodukcija slik. V »Slov. plan. društvu« je v soboto zvečer predaval gosp. Gregorec o reprodukciji slik. Izučil se je v Monakovem in v Frankobrodu. Razlagal je fotografski in kemični proces, po katerem se delajo plošče, ki služijo za tiskanje slik. Cinkografijo in avtotipijo je pokazal tudi z vzgledi v raznih fazah, ki jih prestane slika, predno je godna za tisk. G. Gregorec namerava ustanoviti v Ljubljani umetniški atelje za klišeje.

Umrl je v Gorici odvetnik dr. Angel Canetti, star 54 let.

Osmina za č. o. Ladislavom, c. kr. gimn. prof. v p. in zlatomašnikom bo v torek 22. t. m. v frančiškanski cerkvi v Novem mestu ob 1/8. Slovesno mašo zadušnico bo imel mil. gosp. prošt dr. Seb. Elbert.

Občinska volitev v Ratečah na Gorenjskem se je izvršila dne 28. sušca. Izvoljen je bil enoglasno župan Jože Pintbach, posestnik v Ratečah, kateri je že 31 let nepretrgano županoval, svetovalec pa Jan. Kavalir, posestnik in gostilničar v Ratečah in Janex Jalen, posestnik in gostilničar.

Smrtna kosa. Umrl je 19. t. m. ob 10. uri zvečer v Kandiji poleg Novega mesta gospod Franjo Pintar, posestnik, gostilničar in mesar, v 63. letu svoje dobe, previden s svet. zakramenti za umirajoče, po kratki mučni bolezni. Rajni bil je mož trd-

nega značaja in užival vseskozi spoštovanje. Bil je ud občinskega sveta županije Šmihel-Stopiče, poročnik c. kr. priv. unif. meščanske garde, starosta »Sokola« in ud mnogih narodnih društev. — Pogreb je danes ob 6. uri popoldne. Sveti mu večna luč!

Ljubljanski barje. Včeraj je g. dež. inženir Sbrizaj nadaljeval svoje zanimivo predavanje o ljubljanskem barju. Poleg regulacijskih del pri Ljubljani in Gruberjevem kanalu za odtok vode, kar smo zadnjič omenili, bode treba še uravnati stranske pritoke, katerih je na barju 34, in potem ostanejo še dela, katera bodo morali udeležniki potom vodnih zadrug sami izvršiti. Uravnava stranskih pritokov se izvrši šele po glavni regulaciji Ljubljane in Gruberjevega kanala. Eksperti so glede uravnave teh pritokov izrekli, da se ta ne sme smatrati za tako, da bi se morali vsi ovinki i. t. d. odrezati, ampak da se morajo le bolj izlivi v Ljubljano primerno urediti. Nekaj je posebno nujno, da se izvrši prej ko mogoče, to so zagradbe hudournikov na Gradaščici in na Iški, da se ustavi dovoz gramoza in družih snovi. Potrebščina za to delo, ki bi se moralo vršiti vsopredno z glavno regulacijo, znaša 200.000 kron, troški za uravnavo vseh stranskih pritokov pa 370.000 kron. V razmerju z znizano visoko vodo se, kolikor bo sploh dopustno, šota z barja odpravi. Gotovih mej zaradi odstranitve šote se bo zaradi obdelovanja strogo držati, ker bi sicer, če se šota na takih mestih preveč odstrani, nastala nevarnost novih delnih poplavljenj. Na barji so pa tudi površja, katerih spodnja (mineralna) plast le malo pod znizano visoko vodo leži. S teh površij se bo pač smela šota popolnoma odstraniti, če se jih bo z nizkimi nasipi pred povodnjico zavarovalo. V te nasipe se bodo morale vzdigati male zatvorice, potom katerih se bodo odvajale padavinske vode z dotičnega površja. To bi imele izvršiti vodne zadrage. Strokovnjaki enkete in ministerstvo so se izrekli za Podhagskega načrt, kar bi se gotovo ne zgodelo, če bi bili najmanjši pomisleki proti načrtu, posebno pa taki, da se nameravano zboljšanje obstoječih razmer z njim ne bo doseglo. G. predavatelj je potem s strokovnjaškega stališča temeljito pobijal nasprotna mnenja (več o tej točki bomo o priliki obširneje izpregovorili) ter je dalje razpravljalo sposobnosti barja za kultiviranje. Vrednost sveta se poviša — po računu iz l. 1883 — za 5.763.000 kron. Enketa se je izrekla, da ta Podhagskega sveta za zvišanje vrednosti barjanskega sveta ni preoptimistična, ampak, da se bo vrednost istega s primernim obdelovanjem za najmanj 100 odstotkov pomnožila. Lahko se reče, da bo barje po regulaciji sedaj za najmanj 6.000.000 kron več vredno. Ako se primerjajo vsi stroški za regulacijo, ki bodo največ 5.000.000 kron, tedaj je gotov dobiček 1.000.000 kron. Kje pa so še druge pridobitve, zboljšanje zdravstvenih razmer, nove prometne proge ob Ljubljani na obeh straneh od St. Jakobskega do jubilejskega mostu in vse, kar je s tem neposredno spojeno, da se kanalizacija spravi v potreben sistem itd. — Tri četrti te svote ostane gotovo v deželi, najmanj polovica pa gotovo v Ljubljani sami. Ljudstvu je treba dati zasluzka, posebno če se nudi za to ugodna prilika. (In dr. Tavčar, drž. poslanec Ljubljane, se upira tej regulaciji. Kako spravlja to v sklad s svojimi poslaniškimi dolžnostmi? Opomba poročevalca.) — Ljubljana bo prispevala k stroškom le 418.400 kron, t. j. komaj dobra polovica stroškov za dela, katera se imajo izvršiti v korist mesta, kakor obrežno zidovje, novi mostovi itd. Predavatelj je končno podal sliko, kako se v takozvani siromašni Italiji skrbi za melioracije, in kar je Italiji mogoče, to naj bi bilo tudi nam. Upajmo, da vidimo v kratkem času v naši Ljubljani vse polno pridnih delavcev z raznim orodjem za poglabljenje.

Slavnost 25letnice tukajšnje dijaške in ljudske kuhinje se je vršila včeraj v lepo okrašeni in razsvetljeni dvorani starega strelišča zelo slovesno ob številni udeležbi najodličnejšega občinstva in gostov-dijakov, ki so jim bile tem povodom mize bogato obložene. Opazili smo mej dru-

gimi odličnjaki deželnega predsednika barona Heina, knezčoka dr. Jegliča, gener. majorja Baldassa in pl. Angerholzerja, deželnega glavarja O. pl. De-tela, prelata dr. Kulavica, kanonika Ka-lana, deželnega sodišča predsednika Le-vičnika, dvornega svetnika rav. Lubeca, deželnega šolskega nadzornika Končnika, župana Hribarja itd. Goste odličnjake je sprejemal pri vrodu društveni odbor. Točno ob 11. uri je zaigrala vojaška godba 27. peš-polka Wagnerjevo »Cesarja Frana Jožefa koračnica«, potem pa je gospičica Pavla pl. Radici deklamirala nemški slavnostni pro-log, ki ga je tam povodom sestavila in društvu poklonila Natalija pl. Eschstruth in ki se je razdeljeval pozneje mej udeležence. Slavnostni govor je govoril nemški druš-štveni načelnik g. Avg. Drelse sam. Ko je gospod govornik z iskrenimi besedami po-zdravil navzoče in se jim zahvalil za ude-ležbo, podal je kratko zgodovino eminentno humanitarnega zavoda, ki mu načeljuje od leta 1897. Priprave za ustanovitev ljudske kuhinje se se vršile v hiši mnogozaslužnega načelnika gospoda tovarnarja Avg. Drelse-ta, dežel. a vlada je dne 16. suša leta 1877 potrdila načrt pravil »Ljubljanske ljudske kuhinje« in dne 8. aprila se je društvo pr-vič sešlo h glavni seji. Pri tej priliki se je skazalo, da ima društvo že 189 plačilnih udov. Prvi odbor, v katerem so bili m. dr. gg. Eberhardt, Zakrajšek, dr. Stare, Drelse, Alb. Achtschin, C. Achtschin, in dame Vesel, Murnik, Kellner, Eder, je razposlal okoli na znane človekoljube, kateremu se je odzvalo lepo število ustanovnih in podpornih udov. Že dne 15. aprila se je mogel zavod slo-vesno otvoriti. Ta dan je bilo razdeljenih 400 celih po 20 vinarjev in 116 polovčnih deležev po 12 vinarjev. Že od začetka je bila udeležba gosj. a in gospodičen velika, katere so prostovoljno opravljale kuhinjska opravila. Izprva je znašalo njih število 27. Pozneje se je število skrólo valed izstopa, vendar se je ohranilo število 18 do 20 dam. Te so v tedenskih dnevi po dve, ali kakor se je v zadnjem času potrebno skazalo, celo po tri menjaje opravljale opravila jedne nad-zorovateljice in jedne, oziroma dveh bufet-nih dam. Ob zaključku prvega leta 1878 je bilo vseh dohodkov 7854 gld. 90 kr, in število v prvem društvenem letu prodanih deležev je bilo 77.406 a kruhov se je pro-dalo 105.030 kosov. Že v prvem letu svo-jega obstanka je imelo društvo ljubljanske ljudske kuhinje večkrat priliko, patrijotično mišljenje svojih udov pokazati s tem, da je napravilo ob slovesnih prilikah brezplačno kosilo. Prvo tako kosilo se je napravilo ob erebrni poroki cesarja Franca Jožefa I. in cesarice Elizabete. Ob tej priliki je bilo 500 mestnih revežev brezplačno pogoščenih. Leta 1878 in 1879 so bili pogoščeni vojaki, ki so se vrnili iz Buse in Hercegovine. Taki obedi so bili tudi na vsak slavnosten dan naše vladarske hiše. Vse to pa je mogla di-jaška in ljudska kuhinja storiti le s pomočjo svojih velikih dobrotnikov, v prvi vrsti kranjske hranilnice, ki je poleg prostorov dala na razpolago tudi velike denarne pri-spevke. Ob potresni dobi leta 1895 je daro-vala 3795 gld., da se je moglo razdeliti nad 50.500 brezplačnih deležev. Ker je došlo v teku let ljudski kuhinji mnogo oporok in drugih prispevkov, katerih vsota naj bi se porabila za pogoščenje revnih dijakov, in ker se je s tem pridružil prvotnemu na-menu ljudske kuhinje, da namreč preskrbuje samo mestne reveže z živim novim na-men, se je po preteku prvega desetletja z gosposkim dovoljenjem prvotno ime »Ljub-ljanska ljudska kuhinja« spremenilo v sa-danje »Ljubljanska dijaška in ljudska ku-hinja«. Radi tega so se morali tudi prvotni prostori razširiti. Govornik se je potem spo-minjal raznih dobrotnikov, umrlih odbor-nikov in odbornic, ter pripomnil, da sta si za razvoj kuhinje stekli največ zaslug odbor-nici gospe Kosova in Fleischmannova. Desetletnico je obhajalo društvo 6. maja 1887. Sklenil pa je svoj govor g. Drelse s spominom na slavnostni dan 14. jul. 1883, ko je cesar s svojim obiskom počastil za-vod in se o njem zelo pohvalno izrazil, ter mu zaklical »Hoch« in »Slava«, kateremu klicu so se odzvali vsi navzoči, godba pa je zasviral cesarsko himno. — Nato je sledila zahvala dijaka VIII. gimnazijskega razreda g. Rud. Esta. Govornik se je v slovenskem jeziku zahvalil v ime sedanjih in bivših di-jakov vsem dobrotnikom, damam in gospo-dom, ki so žrtvovali vse, da so preskrbeli dijaštvu, ki bi sicer ne moglo nadaljevati svojih študij, drugo mater. Marsikak mlade-nič, ki zavzema danes častno mesto, je tu našel potrebno pomoč. Cut hvaležnosti valed tega ne bo zamrl v dijaštvu. S prošnjo, naj vsi dobrotniki udeče se mladine i nadalje podpirajo ta humanitarni zavod, sklene dijak svoj izborni govor. — Zatem je še gospod vitez Zitterer po domače ponovil to, kar je v nemščini govoril gospod načelnik, opo-minjajoč mladino, naj ne pozabi zavoda tudi takrat, ko jo bo srečala sreča. Zaklical je trikratni »Slava« svetlemu cesarju. — Mo-čan dijaški zbor je k sklepu proizvajal Beet-hovnovo »Cast Bogue«. Dolgotrajno ploska-nje je pričelo, da se je petje izborno po-

neslo. Oфициел del je bil s tem končan, udeleženci so jeli odhajati, koncert vojaške godbe se je pričel, mej dijaštvom pa se je pričelo živahno gibanje, ker so neutrudne gospe in gospodične jele stredi z ukusnimi jedili in pijačo. — Povodom 25letnice je odbor imenoval naslednje gg. častnimi člani dijaške in ljudske kuhinje: deželni predse-dnik baron Hein, slavna kranjska hranilnica, ravnatelj dr. Josip Su-p-pan, kanonik Andrej Kalan, gospa Natalija pl. Eschstruth, gospa Karo-lina Ahn in gđc. Jenny Recher. Mej obedom je damski odbor izročil načelnici gospej Kosovi in nje namestnici gospej Fleischmannovi krasna šopka s trakovi. Načelnik gospod Drelse je prejel povodom 25letnice več brzojavnih in pisme-nih čestitk.

Shod v kazini. Včeraj dopoldne so priredili ljubljanski soc.-dem. shod v kazini. Na shodu so razpravljali o reformi volivnega reda v ljubljanski občinski zastop in o ob-šinskih volitvah. Sprejela se je soglasno re-solucija za razširjenje volivne reforme v obč. zastop ljubljanski na doslej brezpravne delavske sloje ter se je mnogo zabavljalo slov. liberalcem, ki »simpatizirajo« z bel-gijske revolucijo, doma pa, kjer imajo moč, nočejo o razširjenju volivne pravice nič si-lšati. O tem in o obč. volitvah je poročal g. Linhart, ki je razpravljal potrebo opozicije, kajti ako bi kdo v obč. svetu zaklical: »Kaj za vruga pa delate s tujim denarjem«, po-tem bi se v istini ne vedelo, ali je prišel vrag v obč. zastop. Proti sedanji večini v obč. svetu mora veljati brezobzirnost, in kmalu bo ta trdnjava padla. Naprednjaki bodo zmagali pri obč. volitvah, ne vsled tega, ker bi imeli večino, ampak radi tega, ker imajo več sredstev, da terorizirajo ljub-ljansko ljudstvo, in lagali se bodo, da so zmagali proti vsem trem strankam, dasi je v boju le soc.-dem. stranka. Zanimiva je bila posebna definicija »liberalca« in »klerikalca«, katero je podal »Narodova« so-trudnik g. Linhart: »Liberalci« so Bogu proti farju, kle-rikalci z Bogom in s farjem. G. Dachs se je na shodu predstavil kot kan-didat ter omenjal, da mu »Narod« podtika, da je bil nemškutar, potem klerikalec, in da je sedaj soc.-dem. Nemca govorniki spoštuje in tudi liberalcem so bili dobri pri potresni katastrofi. Kar se tiče klerikalstva, je pa on volil z mnogimi delavci krščanskega kandidata proti liberalcem, kar javno pove, in kadar bo treba izbirati med liberalnim in krščanskim kandidatom, volil bo vedno tako, liberalca pa nikdar. Govornik se je nato obširno pečal z obč. gospodarstvom, novim »puklastim« mostom, kritiziral je, da je artilerijska vojašnica tako daleč oddaljena od mesta, s postopanjem liberalnih agitatorjev (Klici »Kadunce, ki je obsojen na 7 mesecev ječe«) in je povedal, da je med liberalnimi agitatorji tudi nekaj postopačev. V ponedeljek bomo liberalcem rekli: Zmagal je vaš denar, zmagal je go-laš! Shod se je zaključil okolu poludneva.

Razburjenost. Iz Krškega se nam po-roča: Včeraj je bilo tu sično veliko ljudstva iz okolice. Župan Romih je razdelil državno podporo. Ljudstvo splošno pravi, da nepra-vilno. Zaradi tega ogorčenost in razburjenost proti županu. Sreča njegova, da se je pravo-časno umaknil; godilo se mu bi bilo slabo. Ljudstvo je napovedalo, da pride prihodnjo nedeljo zopet v Krško.

Abstinenca štajarskih slovenskih deželnih poslancev. »Südsteir. Presse« pozivlja v uvodnem članku štajarske slo-venske deželne poslance, naj za pri-hodnje zasedanje štajar. dež. z bora opuste abstinenco in naj z vsemi sredstvi, s katerimi morejo razpo-lagati, preprečijo 14 milijonsko po-sojilo Gradeu. To so dolžni sto-riti radi tega, ker iz Gradca prihajajo vse krivice, ki se Slovincem gode. Odločno mo-rajo nastopiti proti tej predlogi, kakršna je sedaj.

Blejski grad — darilo. S posebne strani z Bleda se poroča nekaterim listom, da podari ali je že podaril g. Adolf Muhr, dosedanj lastnik gradu z jezerom na Bledu, ta grad in jezero novoporočencema, Njeni cesarski Visokosti nadvojvodinji Elizabeti in njenemu soprogu knezu Otonu Windisch-graetzu. Pridržal pa si je zemljišče, na ka-terem stoji zgodovinski blejski grad. Ali bi ne bilo bolje, da je podaril tudi zemljišče,

ki je potemtakem še nadalje — židovska po-sest? Tako pravi tržaški »Novi List«. Tudi mi mislimo, da bi bilo bolje.

Požar v Moravčah. Iz Moravč se nam piše včeraj: Nocoj malo pred polnočjo zbudil nas je glas požarne brambe, ki je klical ude na pomoč pri pogorišču. Unela se je v Podstrani št. 34 »pri Tinetu« lesena stena v kuhinji in naenkrat bila je vsa le-sena hiša v plamenu. Le s silo rešila se je družina iz ognja in sta se pri tem mati in en otrok nevarno opekla. Zgorelo je popol-noma vse, vsa prava in obleka; zgoreli ste tudi 2 svinji in 15 mladih prašičkov. Hitro na pogorišče prihitela požarna bramba rešila je obe, le nekaj sežnjev oddaljeni, s slamo kriti hiši, ki bi bili sicer brezdomno pogoreli. Sreča, da je bilo brez vetra, ker bi bilo sicer, ker je manjkalo vode, vse delo zastoj.

Nesreča. V Crnem Vrhu nad Polho-vim Gradcem je 17. t. m. pri postavljanju novih stranskih oltarjev, katere je za tam-kajšnjo novo župno cerkev jako okusno iz-delal gospod Valentin Subic, podobar v Poljanah, padel tako nesrečno pri njem že dalje časa službujoči Franc Potočnik iz Stare Loke, da je dva dni pozneje, previden s svetimi zakramenti, v dobi krog 28 let umrl. Prijatelju-sotrpinu kličemo: Bodi ti zemljica lahka!

Klavnica v Kranju. Gradnja nove mestne klavnice v Kranju je oddana stav-bniku g. Juriju Jenkotu, ki je na-pravil najnižjo ponudbo, za 37.943 K 51 v.

V Ričanju je bila včeraj slavnostna sv. maša v staroslovenskem jeziku in ob-redu.

Deželni zbor istrski. Kakor hočejo vedeti italijanske novine, se istrski deželni zbor skliče v Poreč kot stalno zbirališče de-želnega zbora.

Prvi maj. Z raznih krajev se poroča o jako živahnem gibanju za prvi maj. V Gorici prirede socijalni demokratije obhod po mestu. V Ljubljani se je nekaj govorilo o splošni stavki, a spoznali so takoj, da tu še ni izvedljiva. Glede praznovanja 1. maja v Ljubljani socijalno demokratični odbor še ni objavil svojega sklepa. Čuje se, da vre po-sebno v Bohinju in da se ondi baje pri-pravlja stavka radi čudnega postopanja z domačimi delavci.

Stavka v Trstu. O stavki v ladije-delnici »S. Marco« se poroča: Vsled stavke delavcev v oddelku »Navali«, odslovila je direkcija ladijedelnice »S. Marco« 1200 dru-zih delavcev za 8 dni z motivacijo, da za te delavce ni dobiti dela, ker je njih delo baje odvisno od dela stavkajočih delavcev. Direkcija arsenala je o tej priliki postopala jako brezobzirno, ker se ni, kakor se kaže, skoraj nič pogajala s stavkajočimi delavci gleda zahteve istih po zvišanju dne za 40 stotink. Bati se je, da bo imela stavka težke posledice, ako vodstvo ne ustreže za-htevi delavcev.

Elektrika v Gorici. Z deli za elek-trično razsvetljavo v Gorici prične v kratkem dunajska družba. V ulici Usina postavijo po-trebne priprave in zgradbo, od koder pojde električna luč po mestu.

Ljubljanske novice. — Wolf v Ljubljani. Mej ljubljanskimi Nemci se govori, da pride 3. maja v Ljubljano go-vornik Wolf. Ta bi pa bila lepa! Clovek, ki ga niti lastna stranka več ne mara, naj bi zadoščal ljubljanskim Nemcem! — Vožnja za življenje in smrt. Včeraj se je splašil konj g. Jos. Perdana, ko se je peljal na sprehod. Konj je od Vodnikovnega trga bliskoma dirjal po Mestnem trgu skozi Flo-rijanske ulice. G. Perdan je ohranil čudovito prisotnost duha, ni skočil z voza ampak je na vso moč zaviral konja. Bila je prava pravcata vožnja na življenje in smrt. V Flo-rijanskih ulicah je privozila nasproti elek-trika. G. Perdan je potegoval z vso silo konja nazaj in ko je voz trčnil ob električni voz, se ni dogodila druga nesreča, nego, da se je konj poškodoval. — Štrajk zidar-jev. »Narod« je trdil, da se danes prične stavka zidarjev. Stavka se ni pričela. Na stavko so hujskali soc. demokratje, ne da bi jo prej organizirali. Nekateri delavci so opu-stili delo, ker se jim je reklo, da se zanje uprizori splošna stavka delavstva. Delavci so jako jezni na soc. demokracijo, ki se na tak način igra z delavci. — Pročelje urš.

linske cekve je bilo včeraj zvečer krasno razsvetljeno. Vsa okna so se svetila v neštevilnih lučicah. — Aretiran je bil pisar Kapel radi tatvine. — Konji spla-šili so se v soboto ponoči kočjažu hotela »pri Maliču« K. Mlinarja. Z omnibusom so dirjali s kolodvora proti hotelu. Pred »Evropo« se je voz s toliko silo zadel ob tir električne železnice, da se je strlo eno kolo. Voznik je padel s kozla in se poškodoval, potniku in slugi Bončarju se pa ni pripetila nikaka nez-goda. — Kolesar povozil je včeraj Jak. Križaja, paznika na Radeckega cesti, v Lingarjevi ulici. Dobil je nekaj poškodb na glavi. — Demoliranje »špekhamre«. Radi poverjenja aretirana natakarija Anžur je v rotovškem zaporu pobila vse posode in okno. Posebne škode ni in ljubljanske ba-rabe ji bodo hvaležne, da dobe nove po-sode.

Strašen umor v Saležu. O umoru v Saležu se še poroča podrobneje to le: V po-nedeljek jutraj okoli 9. ure je vstal 54letni vdovec Škrk Ivan ter pride v hišo, kjer je bila sama 25letna sinaha, hišna gospodinja Marija Škrk. Kakor sam Škrk trdi, je vprašal sinaho, da mu da zajutrek, ali ta mu ga ni hotela dati. Naenkrat pograbi veliki nož in jo prične mesariti; sinaha mu je utekla na dvorišče, kjer jo je vnovič vlovil, jo pri-jel za lase in jo 28krat z nožem močno udaril; največja rana je bila zadaj za desnim ušesom skozi goltanec v pljuča in skozi pljuča. Priče ni bilo nobene razun sedem-letne Pavlice županove in dvanajstletnega dečka. Pavlica priteče po očeta rekoč: Tata, pojte gledat, kako nunc Frenkov nuno Ma-rijo z velikim nožem udara in za lase po »borjaču« vlači, in vsakikrat, ko jo udari, kri daleč skoči. Ona pa joče in ga prosi, da naj jo pusti. — Fantič je tekel v prodajal-nico in povedal dogodek prodajalničarki Katri Kocman, katera je hitela po župana. Med potjo sreča morilca, rekoč mu: Janez, kaj ste napravili? — Kar sem mislil, je bil odgovor. Župan Grilanc in Katarina Koc-man, ko prideta na lice mesta, sta zagle-dala vse dvorišče krvavo in uboga žena je ležala na drvih z v zemljo obrnjenim obra-zom že mrtva. Župan je odredil stražo in poslal nekaj moč za morilec, kateri so se koj vrnili in povedali, da je morilec skočil v neko jamo blizu vasi, kjer so opazili ka-men z nad jame odvaljen. Uro pozneje do-spe poročilo iz Zgonika, da je bil morilec v Zgoniku in da je povedal, da je nevesto ubil ter da je hotel skočiti v jamo, pa da se je premislil in da gre sam k sodnji v Sežano, in je tudi nož tam kazal. Ne dolgo potem so ga orožniki s Proseka prijeli in seboj peljali. Ob 3. uri popoldne je prišla komisija in je dala mrtvo truplo prenesti v mrtvašnico v Zgonik.

Smrt nevarnega blaznika. V go-riški bolnišnici je umrl te dni zblazneli kamnosek France Purič iz sežanskega okraja, katerega so prepeljali v norišnico dne 31. de-cembra 1900. Znorel je valed ljubosumnosti proti svoji ženi. V tej svoji strasti in blaz-nosti je v svojem kraju ranil več oseb, predno so ga prepeljali v norišnico. Ta ne-srečnej je bil najnevarnejši norec v goriški norišnici. Posrečilo se mu je tudi dvakrat uteči iz norišnice; ker je bil jako močan, je z rokami zrušil zid in šel. Pri neki drugi priliki se mu je posrečilo na način divjakov z drgnjenjem lesa ob les, da je napravil ogenj in res zažgal svojo slamnico in je tudi hotel zažgati vso norišnico. Pazniki so seveda pravočasno zapazili njegovo vedenje in so mu preprečili namero.

Mrknjenje lune. Jutri mrkne luna po-polnoma. Mrk bo trajal od 7-10 min. zvečer pa do 8-35 min. Videlo se bo nekoliko tudi pri nas.

Najnovejšje od raznih strani. Po-tres so imeli zopet 10. t. m. v Semah. — Aristokrat pred porotniki. Pred dunajskimi porotniki je bil obsojen bivši komornik Marian pl. Bogdanovits radi poverjenja in krid na šest mesecev težke ječe in izgubo plemstva. — Hrvaško gledališko društvo se je ustanovilo v Zagrebu, da podpira nadaljni obstanek hrvaške opere. — Z Reke se poroča, da je med lekarniškimi farmaceuti in lekarnarji doseženo sporazumljenje. — Samomor odvetnika. V Pragi se je vtopil v Vi-tavi odvetnik dr. Karol Popper. — Splošna stavka mornarjev in delavcev v

lukah se prične na Danskem 25. t. m., ako se do tedaj ne ugotovi stavkujočim v Kodanju. — Stavka poljskih delavcev v okolici Narui na Laškem postaja vedno resnejša. Stavkujoči so odpeljali okoli 1000 glav živine.

Ljubljanske klobase. Ne daleč od Gorice je umrl mož, kateri je kot vojak pokazal slepo pokorščino. Služil je v Gorici in bil častniški sluga. — Nekega dne mu ukaže stotnik: „Janez, prinesi mi dve ljubljanski klobasi!“ — Janez pogleda prestrašen svojega predstojnika in vpraša začuden: „Ljubljanske klobase?“ — „Seveda, glej, da se mi poberesh izpred očí!“ zagrmí ukaz. Bilo je okoli 9. ure zjutraj. „Pa vroče morajo biti“, zakliče stotnik Janezu, ki je hitro dobesedno ubogal. Preteče pol ure, cela ura, pol dne, nastopi noč, in Janeza ni še. Stotniku so prihajale vsakovrstne misli v glavo; javi, da Janeza ni, nato so preiskovali in izvedeli, da se je Janez spustil v tek skozi vhodni del mesta in na vprašanje svojih tovarišev odgovoril, da mora prinesiti vroče ljubljanske klobase. — Slednjič pride Janez drugrega dne ves moker kot miš domov. Zvesti vojak je tekel iz Gorice v Ljubljano in nazaj, da bi vestno izpolnil ukaz predstojnikov. — Janeza so predstojniki od sedaj naprej jako radi imeli. Ali kadar so ga poslali po kranjske klobase, ni šel več v Ljubljano, ampak jih je kupil raje pri prvem mesarju na trgu.

Fetišizem. V Pragi so aretirali, kot smo že omenili, dijaka tehnika, dvaindvajsetletnega moža, katerega obnašanje je vzbujalo pozornost. Hodil je na izprehod, in kjer je srečal mladega dečka, ga je prosil, naj mu pusti, da mu osnaži čevlje z žepno rutico. Posebno rad je gledal in snal lakirane čevljičke, in če se mu je kateri posebno dopadel, ga je gladil in poljubljaj. Vsakega otroka je prosil potem, naj mu pove svoje ime. Tako je imel celo knjigovodstvo. V zapiskniku se našli imena 130 otrok, ki so si dali od njega osnažiti čevljičke, in 70, ki niso pustili. Zavedal se je, da to ni prav in zdelo se mu je samemu, da mora biti nekaj nenormalen. Zato je kupoval psihopatiške knjige in studiral, kje bi dobil popisani svoj slučaj. A ni ga dobil in nadaljeval je snazhenje čevljev. Zdravniki so ga preiskali in dognali, da ima dušno bolezen „fetišizem“. Njegov „fetiš“ so otroški čevljički. V blaznici mu bodo ta „fetiš“ izgnali iz glave.

Vojna moč na morju. Najmočnejša na morju je med vsemi državami Anglija, ki ima 421 vojnih ladij z 1.584.596 tonami, potem pride Francija z 289 ladjami in 670.203 tonami, zanj Rusija s 170 ladjami in 434.875 tonami, njej sledi Nemčija s 193 ladjami in 415.920 tonami. Severna Amerika ima 100 vojnih ladij z 286.292 tonami, Italija 164 z 254.382 tonami, Japan 110 z 224.159 tonami in naša monarhija 58 vojnih ladij z 98.740 tonami. Po preračunu za mornarico za tekoče leto je zopet prva Anglija (637 milij. mark), potem Amerika (323), Rusija (314), Francija (249), Nemčija (208), Japan (125), Italija (97) in Avstro-Ogrska (39 milij. mark).

Potovanje v krompirjevi vreči. V navadni krompirjevi vreči je dospel v Cikago mašinist Martin J. Klansdigger iz Kansas City. Ko so odvezali na kolodvoru vrečo, v kateri je bil on zavezan, so ga našli skoro popolnoma v nezavesti. Ko je prišel toliko k sebi, povedal je novico o zanimivi stvari: S svojimi prijatelji je stavil za 300 dolarjev, da se upa priti iz Kansas City v Chicago v navadni krompirjevi vreči in poslan po železnici kot vreča krompirja. Svojo pot je Klansdigger nastopil s samo enim kvartom vode in nekaj kruha. Ko se ni bil jeden dan na potu, se mu je zila voda in to bi moral kmalu plačati z življenjem. Prah v vreči in prah, ki je došel od drugih tovorov, bi ga bil kmalu zadušil. Nekje v malem kmečkem trgu so njegov voz premaknili na stranski tir. Po noči je začel padati dež in skozi šprajno se je vreča toliko namočila, da je mogel srkati njeno mokroto in si tako hladiti hudo žejo. Ako bi se to ne bilo zgodilo, bi bil Klansdigger gotovo umrl od žeje.

Časnikarstvo na Japonskem steje sedaj 500 dnevnikov, smoter in perijodičnih listov. Stavljeno je teh listov z japonskimi črkami je jako težko in zamudno, zato na Japonskem vedno več prijateljev pridobiva misel, naj bi se tudi v japonskem časnikarstvu rabile latinske črke.

Izgubljena vojna ladja. Angleško oficijelno se naznana, da ni nikakega upanja več, da bi se še kdaj dobilo vojno ladjo »Condore«, ki se je pred dvema mesecema izgubila brez sledu v tistem oceanu. Na krovu je bilo 130 pomorščakov in te je sedaj admiraliteta proglasila za mrtve.

Kako se živi v deželi zlata. Iz Klondyke se poroča, da se ondi najdeno zlato tudi lahko zapravi. Za snaženje čevljev se plača 1 krona, 20 v, brivcu za obriti 2 K 40 v, za kozarec mleka 1 krono 20 v, tri mehko kuhana jajca veljajo ondi 7 kron 20 v, steklenica vina 36 kron, kos ovčjega mesa 7 kron, kdor najame za cel dan voz, mora

platiti 480 kron na dan. Delavska plača znaša 48 kron na dan, kar je pač malo pri toliki dragini.

Stražnika skladatelja ima mestna policijska straža v Potsdamu. Mož je uglasbil tako dobre koračnice, da jih ondotna vojaška godba kaj rada igra. V svojem prostem času vedno piše nove skladbe.

Posebne vrste naznanilo. Nek podjetni Amerikan je za časa vojske na Kubi ustanovil ondi podjetje, katerega namen je, balzamovati po dobljenih naročilih v boju padle ameriške častnike in vojake in jih tako »prirejene« prepeljati k sorodnikom. To podjetje C. C. Kiplinger sedaj v angleških listih pričbuje velike inerate, v katerih se pravi, da je svojo podružnico otvoril v Kimberleyu ter se ponuja Angležem, da jim proti dobremu plačilu tudi rad ista posla opravi.

Moderna. Po Pešti se je zadnje tedne postavljala neka Simli Mariška, katera se je predstavljala za literatko moderne smeri. Ta „literatka“ je te dni odvedla 16letnega sina neke baronice in ga skrila. Baronica je literatko tožila. Policiji se je posrečilo dobiti v pest Simli Mariško. Mariška je bila obsojena v 10 dnevni zapor in za 10 let izgnana iz Budimpešte.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. aprila. Državno sodišče je razsodilo, da se vsled prepovedi ustanovitve zveze vlakovodij avstrijskih železnic ne krši zakon.

Budimpešta, 21. aprila. Literarno časopisje slavi večino ogrskega državnega zbora, ki je pripoznala zasluge Morica Jokaya in mu določila 8000 K letne častne nagrade iz deželnih sredstev.

London, 21. aprila. V Meksiki je bil potres, ki je trajal 19 sekund.

London, 21. aprila. Burski voditelji so odpotovali iz Pretorije in se bodo mirovna pogajanja pričela zopet v treh tednih. Nekateri, ki ne verujejo, da so burski voditelji v principu pripravljeni angleškemu predlogom, komentirajo to tako, da so se mirovna pogajanja izjalovila in da se torej sploh ne bodo nadaljevala.

Umrli so:

18. aprila. Ivan Kern, sprevednika sin, 1 dan, Cegnarjeve ulice 12, življenjska slabost.
19. aprila. Frančiška Pavšek, nadsprevednika hči, 3½ leta, Resljeva cesta 25, jetika.
20. aprila. Edvard Razpotnik, nadučitelja sin, 6 mesecev, Poljanska cesta 43 življenjska slabost.

V bolnišnici:

17. aprila. Jakob Mihelič, mizar, 55 let, srčna hiba. — Lucija Baloh, delavca hči, 9 let, morbilli pneumonia crouposa.

Dunajska borza

dné 21. aprila.

Skupni državni dolg v notah	101:80
Skupni državni dolg v srebru	101:65
Avstrijska zlata renta 4%	120:45
Avstrijska kronska renta 4%	99:55
Ogrska zlata renta 4%	119:95
Ogrska kronska renta 4%	97:65
Avstro-ogrske bančne delnice, 600 gld.	1598:—
Kreditne delnice, 160 gld.	673:—
London viza	240:30
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117:32½
20 mark	23:44
20 frankov (napoleonador)	19:07
Italijanski bankovci	93:20
C. kr. cekini	11:28

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m. srednji zračni tlak 736 0 mm.

d	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
19	9. zveč.	740.1	11.4	sr. sever	jasno	
20	7. zjutr.	741.4	5.7	sl. vzh.	jasno	0.0
	2. popol.	740.2	19.1	sr. jvzh.	»	»
20	9. zveč.	740.1	12.9	sr. svzh.	jasno	
21	7. zjutr.	740.0	5.8	sl. jvzh.	jasno	0.0
	2. popol.	737.2	22.1	sr. jvzh.	»	»
Srednja temperatura sobote 12.6°, norm.: 10.4°.						
Srednja temperatura nedelje 12.6°, normale: 10.5°.						

Zitne cene

dné 19. aprila 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9:03 do 9:04
„ „ maj	8:90 „ 8:91
„ „ jesen	7:93 „ 7:94
Rž za pomlad	7:35 „ 7:36
„ „ maj	7:16 „ 7:17
„ „ oktober	6:74 „ 6:75
Koruzna za maj-junij	5:08 „ 5:07
„ „ oktober	5:21 „ 5:22
Oves za pomlad	7:04 „ 7:05
„ „ oktober	7:02 „ 7:03

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 8:90 do 8:91
„ „ maj	8:79 „ 8:80
„ „ oktober	7:30 „ 7:31
Rž za april	7:16 „ 7:17
„ „ maj	— „ —
„ „ oktober	6:50 „ 6:51
Oves za april	6:93 „ 6:94
„ „ maj	— „ —
„ „ oktober	5:65 „ 5:66
Koruzna za maj	4:77 „ 4:78
„ „ julij	— „ —
„ „ oktober	4:95 „ 4:97

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9:10 do 10:55
„ južno žel.	9:25 „ 10:65
Rž	7:45 „ 7:70
ječmen	7:20 „ 8:30
„ ob Tisi	6:85 „ 7:75
Koruzna ogerska, stara	5:75 „ 6:65
„ „ nova	5:15 „ 5:20
Cinkvant	— „ —
Oves srednji	6:35 „ 6:70
Fizol	7:20 „ 7:40
„	7:75 „ 10:75

499 1—1

Tužnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljani soprog oziroma oče, stari oče, brat, svak in stric, gospod

Franjo Pintar

posestnik, gostilničar, mesar itd. v Kandiji pri Novem mestu

dné 19. aprila ob 10. uri zvečer v 63. letu svoje dobe, po kratki in mučni bolezn, previden s sv. zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Truplo predzrega rajnega bode v ponedeljek, 21. t. m., ob 6. uri popoldne na pokopališču v Novem mestu k večnemu počitku položeno.

Svete maše zadušnice brale se bodo v mnogih cerkvah.

Dražega pokojnega priporočamo v blag spomin in molitev.

Kandija pri Novem mestu, 21. aprila 1902.

Alojzija Pintar, soproga. — Mladi, Fani, Rudolf Pintar, otroci.

Zahvala.

502 1—1

Ob smrti prerano umrlega našega preljubljenega sina, oziroma brata, strica in svaka, gospoda

Radoslava Rovšek-a

fotografskega pomočnika pri svojem bratu

čegar zemski ostanki so bili včeraj ob 3. uri popoldne iz rojstne hiše prenešeni na tukajšnje pokopališče in položeni k zadnjemu počitku, izrekamo najprisrčnejšo zahvalo pred. duhovščini, pevovodju nadučitelju g. Tomanu, gospodom pevcem za lepo ganljivo petje, in vsem, ki so se v tako velečastnem in tako zelo obilnem številu udeležili pogreba preljubljenega rajnega, dalje vsem onim, ki so bili v bridkih urah nam v pomoč in tolažbo.

Mir njegovi blagi duši in nepozaben spomin.

Gaberje pri Moravčah dné 21. aprila 1902.

Globoko žalujoči ostali.

Gobe, venecijanske in španske. Najcenejše ima v zalogi trdka **BRATA EBERL** v Ljubljani, Franciskanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 22 11—8

Popolna oprava za specerijsko trgovino

in 1 portal (vhod) je na prodaj na Tržaški cesti št. 47 v Ljubljani. 437 3—1

!! „Češčena Kraljica“ !!

15 Marijinih pesmi za mešan zbor, solo in orglje, zložil

Ign. Hladnik, op. 45.

Partitura in 4 glasi 3 K, posamezni glas 30 vin., poština 10 vin.

! „Ave“ !

17 Marijinih pesmi za mešan zbor solo in orglje, zložil

Ign. Hladnik, op. 25, drugi natis.

Cena partituri 2 K.

Dobiva se v **Katoliški knjižarni** in pri **Schwentnerju** v Ljubljani ter pri **skladatelju** v Novem mestu, Dolenjsko.

„Slava Bogu!“

II. zvezek.

Cerkvene pesmi.

23 Marijinih za mešan zbor, zložila

P. Angelik Hribar

in P. Hugolin Sattner.

II. natis

484 5—4

Cena partituri 2 K, vsak glas 30 h, za pošto 20 h več.

Dobiva se pri vratarju franciskanskega samostana fr. Petru Rešeta v Ljubljani.

Na račun se oddá pod ugodnimi pogoji dobro znaná

gostilna na deželi

na Gorenjskem, tik farne cerkve in velike ceste na lepem prostoru, s hlevom in vrtom. Pripravna je za oženjenega krojača, urarja ali drugega rokodelca.

Pojasnila daje iz prijaznosti upravništvo „Slovenca“. 501 3—1

Iekarna Piccoli

„pri Angelu“ I. 2 (50—16)

Ljubljana. * Dunajska cesta

Železnato vino

LEKARJA Piccoli-ja
v Ljubljani.
Dobiva se v lekarnah

krepča malokrvne, nervozne in slabotne osebe

Pollitrska steklenica velja 2 K.

Zunanja naročila izvršuje lekarnar **Gabriel Piccoli** v Ljubljani točno, ako se mu pošlje znesek po poštnem povzetju.

Najboljša pitna voda

pri epidemijski nevarnosti, v podobnih slučajih že večkrat preskušena, od zdravniških (X) avtoritet priznana, je 17 16

MATTONLEV
GISSHÜBLER
alkalična kislina

Ta voda je popolnoma prosta organskih snovij in daje posebno v krajih s sumljivo vodo iz vodnjakov in vodovodov najugodnejšo pijačo.

Izvirek: Giesshübl Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopališče pri Karlovih varih.

Prospecti zastoj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in vinom.

Zaloga pri Mihael Kastner-ju in Peter Lassnik-u v Ljubljani.

Stoletna pratika

dvajsetega stoletja

1901 — 2000

z načelno podobo v barvah in jako zanimivo, podučno in koristno vsebino. Sestavil doktor **Gregorij Pečjak**.

Stane v „Prodajalnici katol. tiskovnega društva (H. Ničman)“ v Ljubljani, mehko vezana 1 K 30 h, v polplatnu 1 K 80 h, v polusnjii 2 K. Po pošti 20 h več.